

Nr 126

Av herr Källqvist och herr Hanson, Per-Olof, om undantag från allmän varuskatt för konst som försäljes vid utställningar.

(Lika lydande med motion nr 156 i Andra kammaren)

Enligt nu gällande bestämmelser är konstnär skyldig att betala skatt vid försäljning av konstverk vid direktförsäljning från en av honom förhyrd utställningslokal och även vid ateljéutställningar som kungjorts genom annonsering, inbjudan eller liknande.

Genom framställningar från konstnärernas organisationer har uttalats önskemål om befrielse från sådan skatt som ovan angivits. En utförlig motivering anges i en till Kungl. Maj:t ingiven hemställan från Konstnärernas riksorganisation, KRO, om utfärdandet av nya bestämmelser innebärande att utställningar, vid vilka verk försäljs, tillhörande den eller de konstnärer, vilkas arbete redovisas, måtte undantagas från varuskatt. I ett flertal motioner har direkta förslag om tillmötesgående av konstnärernas krav förelagts riksdagen. Ur tidigare framförda motiveringar kan anföras följande.

Denna varubeskattning av konstverk har satt bildskapare i undantagsställning gentemot övriga konstskapare, då vederlaget en konstnär erhåller för ett bildkonstverk lika litet utgör likvid för en handelsvara som det honorar, som erlägges till en författare, musiker, arkitekt eller skådespelare för hans kulturella prestation.

Denna synpunkt har så till vida vunnit beaktande, som konstverk direkt försålda av upphovsmannen genom kungörelsen av den 3 juni 1960 (nr 3) befriats från varuskatt då det gäller privat försäljning från konstnärsateljé. Vi anser att konsekvensen bjuder att regeln om konstverkets befrielse från varuskatt, då det säljes av upphovsmannen, bör gälla oavsett försäljningsformen.

En konstutställning utgör den allmänt vedertagna formen för konstnärernas kontakt med publik och kritik. För konstnären är det en nödvändighet att ställa frukten av sitt arbete inför allmänhetens och kritikens ögon. Andra människors reaktion inför hans verk utgör för honom en stimulans, som är nödvändig för hans möjligheter till vidareutveckling. Bestämmelser, som medverkar till att utställningsverksamheten hämmas, är i själva verket beskattning av en kulturförutsättning i samhället.

Det synes orimligt att en konstnär, som håller sig i skymundan och säljer till bekanta och vänner, internt skaffande sig lokala framgångar, favoriseras framför den, som genom att göra utställningar söker ordentligt besked från sakkunnigt håll om hans arbetes relativa värde. Ur samhällets intresse är det utan tvivel så att om någon kategori konstnärer skall gynnas i beskattningshänseende framför andra, borde det vara de, som underställer sina alster offentlig granskning.

Varubeskattningen av konstverk har utan tvivel kommit att utgöra en broms på landets kulturella verksamhet, inte bara genom att direkt försvåra konstverks spridning utan också genom att konstnärens redan ovissa ekonomiska ställning blivit ännu mera prekär, varvid hans kulturskapande insats ytterligare försvårats.

Vid den nordiska konstnärskonferensen på Hässelby slott sommaren 1963 framkom att i Danmark och Norge betalar inte konstnärerna varuskatt på konst. I Danmark motiveras detta med att konst är en form av andlig verksamhet och som sådan inte kan beläggas med varuskatt.

Nu gällande bestämmelser om varuskatt på konstverk enligt ovan sagda står i dålig samklang med det starka kulturintresse, som statsmakterna så ofta betygat.

Under hänvisning till det anförda hemställs,

att riksdagen måtte hemställa hos Kungl. Maj:t att utfärda anvisningar i förordningen om allmän varuskatt, varigenom befrielse från varuskatt genomföres för försäljning av konst vid utställningar, vid vilka verk försäljes tillhöriga den eller de konstnärer, vilkas verk där redovisas.

Stockholm den 22 januari 1964

Eric Källqvist

Per-Olof Hanson
